

Ny dubbel 130 kV kraftledning mellan planerad station Mekrossla och Betberg Hudiksvalls kommun i Gävleborgs län

SAMRÅDSREDOGÖRELSE

Ansökan om nätkoncession för linje

2023-10-23

Projektorganisation

Ellevio AB
Box 242 07
104 51 Stockholm

Telefonväxel: 08-606 00 00
Org.nr: 556037-7326

Projektledare:
Samordnare tillståndsfrågor:

MKB
Sweco Sverige AB
Gjörwellsgatan 22
www.sweco.se

Uppdragsledare:
MKB-handläggare:

2024-05-02

2024-103061-0001

Innehållsförteckning

1	Inledning	4
2	Samrådets genomförande	4
3	Yttranden och bemötanden	5
3.1	Länsstyrelsen i Gävleborgs län	5
3.2	Hudiksvalls kommun	10
3.3	Övriga myndigheter och statliga verk	11
3.4	Organisationer	14
3.5	Företag	15
3.6	Berörda fastighetsägare	16
3.7	Närboende och allmänhet	16

2024-05-02

2024-103061-0001

1 Inledning

Syftet med föreliggande samrådsredogörelse är att sammanfatta samtliga yttranden från myndigheter, organisationer, företag, fastighetsägare och övriga berörda som inkommit under genomfört samråd. Ellevio bemöter de inkomna synpunkterna i denna samrådsredogörelse. Samrådsredogörelsen utgör underlag till Länsstyrelsens beslut om projektet kan antas medföra betydande miljöpåverkan eller ej.

2 Samrådets genomförande

Ellevio inledde samrådsförfarandet med en myndighetsdialog där Länsstyrelsen och kommunen presenterades tänkta förslag för att ha möjlighet att inkomma med tidiga synpunkter innan det officiella samrådet genomfördes. Den tidiga myndighetsdialogen har genomförts med Länsstyrelsen i Gävleborg samt Hudiksvalls kommun genom möten med representanter under hösten 2022, innan samrådsunderlaget togs fram. Dialogen har hållits i den tidiga utredningsfasen inför det formella samrådet, för att fånga upp kunskapsunderlag om eventuella intressen, pågående kommunala planer etc. samt tidiga synpunkter på studerade sträckningsalternativ. Vid myndighetsdialogen uppkom inga särskilda synpunkter eller invändningar utan endast en del frågor om projektet.

Samrådsbrev skickades brevlades till markägare och rättighetsinnehavare den 13 juni 2023. I samrådsbrevet ombads inbjudna markägare att informera eventuella arrendatorer eller andra nyttjanderättshavare knutna till fastigheterna om aktuellt samråd. I samrådsbrevet beskrevs att det fanns möjlighet att ladda ned eller beställa samrådsunderlaget. Myndigheter, organisationer och företag inbjöds till samråd via epost den 15 juni 2023. Samrådsunderlaget har funnits tillgängligt på webbsidan www.ellevio.se/samrad under samrådstiden. Sista svarsdag var 14 augusti 2023

För att nå ut till närboende och övriga intresserade gällande samrådet annonserade Ellevio i Hudiksvalls tidning den 17 juni 2023.

Ellevio bedömer efter samrådet att de planerade åtgärderna inte bör medföra en betydande miljöpåverkan enligt Miljöbedömningsförordningen (2017:966).

Nedan återfinns en förteckning över särskilt berörda parter med vilka samråd hållits. De synpunkter som framkommit i samrådet, tillsammans med Ellevios avvägningar, ligger sedan till grund för val av förordat alternativ samt för den miljökonsekvensbeskrivning (MKB) som ingår i ansökningshandlingarna för nätconcession för linje.

Tabell 1. Samrådsparter i genomfört samråd

Myndigheter	Inkom med svar
Länsstyrelsen	2023-08-24
Hudiksvalls kommun	2023-09-18
Försvarsmakten	2023-06-15
Elsäkerhetsverket	2023-08-17

Skogsstyrelsen (SKS)	2023-07-12
Sveriges geologiska undersökningar (SGU)	2023-06-21
Trafikverket	2023-07-03
Svenska kraftnät (SVK)	2023-09-04
Strålsäkerhetsmyndigheten (SSM)	2023-09-15
Skanova	Inget svar
Region Gävleborg	Inget svar
Sveriges geologiska institut (SGI)	Inget svar
Organisationer	
Pilgrimsleden	2023-08-14
STF Ljusdal	Inget svar
Friluftsförbundet Hudiksvall	Inget svar
Gävleborgs ornitologiska förening	Inget svar
Naturskyddsföreningen Hudiksvallsbyggden	Inget svar
Voernese sameby	Inget svar
Lantbrukarnas riksförbund (LRF)	2023-08-14
Luftfartsverket (LFV)	2023-06-21
Företag	
Inga inkomna synpunkter	
Övriga	
Inga inkomna synpunkter	

3 Yttranden och bemötanden

3.1 Länsstyrelsen i Gävleborgs län

Allmänt

Länsstyrelsen meddelar att vid meddelande om nätkoncession för linje gäller bestämmelserna i 2 kap. ellagen (1997:857). En nätkoncession för linje får inte strida mot detaljplan eller områdesbestämmelser. Vid prövningen ska miljöbalkens allmänna hänsynsregler, bestämmelser om hushållning med mark och vatten och bestämmelser om miljö kvalitetsnormer och miljö kvalitetsförvaltning enligt 2-5 kap. miljöbalken tillämpas.

Ellevios bemötande

Ellevio tar hänsyn till påtalad lagstiftning

Allmänt om miljökonsekvensbeskrivning (MKB)

Länsstyrelsen upplyser vidare om att kommande miljökonsekvensbeskrivning (MKB) ska innehålla vad som anges i 6 kap. 35-36 §§ miljöbalken i den utsträckning som behövs med hänsyn till åtgärdernas art och omfattning. MKB:n ska innehålla en beskrivning av nuvarande förhållanden, hur projektet kommer att genomföras och dess effekter på miljön och även fastslå åtgärder för att mildra eller eliminera de negativa konsekvenserna av projektet. MKB:n ska vara tydlig med konkreta åtgärdsförslag. Vidare ska miljökonsekvensbeskrivningen redovisa vilka underhålls och skötselåtgärder som blir aktuella och hur dessa kan komma att påverka miljön i allmänhet och utpekade natur- och kulturvärden i synnerhet. De skadeförebyggande åtgärderna bör redovisas på ett tydligt sätt i form av konkreta åtgärder, inte bara som möjliga metoder.

Av MKB:n ska det framgå om ledningen står i överensstämmelse med kommuns översiktsplan, eventuella fördjupade eller tematiska översiktsplaner och berörda detaljplaner. Verksamheter och åtgärder som prövas enligt annan lag kan behöva anmälas för samråd enligt 12 kap. 6 § miljöbalken om samrådsförfarandet inte kan ske inom ramen för den andra lagens bestämmelser. Sökande bör bestämma redan i tidigt skede om man avser att uppfylla kraven i 12 kap. 6 § miljöbalken i koncessionsansökan och MKB eller om man avser anmäla det separat till Länsstyrelsen inför byggstart av ledningen.

Ellevios bemötande

Det som framförs ovan kommer att arbetas in i MKB:n. MKB:n beskriver framförallt åtgärder som gällande ledningsbyggnation, drift och underhåll. Om tillfartsväg/ar eller andra åtgärder krävs kan inte avgöras före detaljprojektering är utförd. Detta kommer om aktuellt i så fall hanteras som ett samråd enligt 12 kap. 6 § miljöbalken.

Riksintressen

Länsstyrelsen uppmärksammar Ellevio om att den berörda utredningskorridoren för planerad järnväg inom Ostkustbanan nämns i samrådsunderlaget, men att det inte nämns att berörd korridor utgör beslutat riksintresse för planerad järnväg, vilket behöver belysas.

I samrådsunderlaget belyses berört påverkansområde till riksintresse för totalförsvarets väderradarstation.

Ellevios bemötande

Ellevio kommer i MKB:n förtydliga att berörd utredningskorridor för järnväg utgör beslutat riksintresse för planerad järnväg och hur detta kan påverkas av planerade ledningar.

Boendemiljö

Länsstyrelsen hänvisar till att det i samrådsunderlaget framförs att påverkan på boendemiljön kommer att bli begränsad och bedömningen är att värsta scenariot (alternativ 1) medför att magnetfältet vid närmaste bostad beräknas bli cirka 0,15µT, vilket inte räknas som något förhöjt magnetfältsvärde.

Dock kommer bostäder påverkas mer vid alternativ 1 än alternativ 2, där närmaste bostad ligger cirka 50 meter från närmaste ledning. Långsiktigt blir förändringen av landskapsbilden mer påtaglig där den nya ledningen placeras närmare än befintlig ledning och är högre varför den visuella påverkan för de närboende påverkas. Kortsiktigt kommer alternativ 1 att vara mer störande vid anläggningsarbetet. Länsstyrelsen anser att det i kommande MKB bör göras en tydligare beskrivning av påverkan och skillnaderna mellan alternativen för boendemiljön

Ellevios bemötande

Ellevio kommer i MKB:n göra en mer utförlig beskrivning av påverkan och skillnaderna mellan alternativen för boendemiljön.

Buller

Länsstyrelsen önskar att det i kommande MKB bör relateras till Naturvårdsverkets allmänna råd om buller från byggplatser NFS 2004:15 gällande buller vid anläggningsarbetet.

Ellevios bemötande

Buller är normalt inte någon väsentlig miljöeffekt vid ledningsbyggnation, men Ellevio kommer att relatera till Naturvårdsverkets allmänna råd om buller från byggarbetsplatser i kommande MKB.

Kulturmiljö

Länsstyrelsen upplyser om att det i ledningssträckningen alternativ 2 inte finns några registrerade fornlämningar eller övriga kulturhistoriska lämningar. Inom eller i direkt anslutning till ledningssträckningen alternativ 1 finns lämningar registrerade i både Riksantikvarieämbetets kulturmiljöregister och Skogsstyrelsens Skog och historia-register. De utgörs av fem övriga kulturhistoriska lämningar (L1951:9784, L1950:1458, L1950:1553, SoH 32959, SoH 39956) och två möjliga fornlämningar (L1951:9933, L1951:9934).

De skyddsåtgärder som anges i samrådshandlingen är tillräcklig hänsyn för de registrerade lämningarna. Om tidigare ej känd lämning som kan misstänkas utgöra fornlämning påträffas under byggnationen stoppas arbetet på den aktuella platsen och kontakt tas med Länsstyrelsen.

Utöver de kända lämningarna bedömer Länsstyrelsen att de planerade kraftledningarna sträcker sig genom områden där det generellt saknas eller bara finns en begränsad kunskap om eventuella forn- och kulturlämningar. Då arbetet inom ledningsgatan även kommer att innebära markingrepp och avverkning med skogsmaskiner, och eftersom breddningen av ledningsgatan berör tidigare arkeologiskt oinventerade sträckningar, anser Länsstyrelsen att en arkeologisk utredning enligt 2 kap. 11§ kulturmiljölagen bör genomföras för att undvika att okända lämningar skadas. En arkeologisk utredning utförs enklast genom att sökanden gör en ansökan hos Länsstyrelsens förfrågan om fornlämning via följande länk: Förfrågan om fornlämning (lansstyrelsen.se).

Länsstyrelsen vill även påpeka vikten av att uppmärksamma och ta hänsyn till lämningar som ligger intill ledningsgatan. Om maskiner behöver köra i terrängen för att nå fram till arbetsplatsen kan lämningar utanför ledningsgatan komma att beröras och de bör då märkas ut.

Ellevios bemötande

Ellevio tackar för projektspecifika synpunkter, dvs. att de skyddsåtgärder som anges i samrådshandlingen är tillräcklig hänsyn för de registrerade lämningarna.

Ellevio kommer att genomföra en arkeologisk utredning enligt 2 kap 11 § kulturmiljölagen utifrån länsstyrelsens synpunkter ovan. Denna görs i god tid innan anläggningsarbeten påbörjas. Inför anläggningsarbeten kommer även hänsyn tas utanför ledningsgata om det skulle vara aktuellt att påverka ytor där.

Naturmiljö och naturvärden

Länsstyrelsen poängterar att kommande MKB bör innehålla kartläggning av lokalt växt- och djurliv samt påverkan på dessa.

Länsstyrelsen redovisar nedan naturvärden inom eller i anslutning till utredningskorridorerna som Länsstyrelsen känner till.

- Nyckelbiotop (inv. 2017, Holmen Skog, obj.id 10243) vid Betberg, två delar där den ena ligger precis nära befintlig ledningsgata vid anslutning L24, på östra sidan.
- Nyckelbiotop (inv. 2017, Holmen Skog, obj.id 10216) på västra sidan om Svk:s ledning.

Inga ytterligare kända naturvärden förekommer i direkt eller nära anslutning till utredningskorridorerna. Länsstyrelsen noterar dock att flera objekt med naturvärde har pekats ut i naturvärdesinventeringen och anser att det är önskvärt att sökanden tar hänsyn till dessa där det är praktiskt möjligt.

Värt att notera är dock att det material som Länsstyrelsen har tillgång till, såsom inventeringar, databaser med mera, inte är heltäckande. Det är verksamhetsutövarens ansvar att skaffa sig den kunskap som behövs för att kunna förutsäga åtgärdens effekter på naturmiljön på platsen. Det kan därför vara lämpligt att dokumentera platsen före och efter åtgärden som en del i egenkontrollen.

Sökanden ska säkerhetsställa att inga fågelhäckningar störs under byggnationen. Därmed förordar Länsstyrelsen att byggnation görs utanför häckningstid alternativt att området inventeras och att det säkerställs så att inga fågelhäckningar finns på platsen under häckningstiden.

Ellevios bemötande

I samrådsunderlaget redovisas kartläggningen av lokalt växtliv. En naturvärdesinventering har utförts. Ellevio hade önskat projektspecifika synpunkter på om föreslagna skyddsåtgärderna är tillräcklig hänsyn.

I samrådsunderlaget står att avverkning ej kommer utföras under den generella häckningsperioden 1 april – 31 juli för att minimera påverkan på fågelfaunan. För att klara den elektrifiering vi står inför är det däremot inte möjligt att ha helt stopp i ledningsbyggnationer under fyra månader eller mer under året.

Slutlig kartläggning och bedömning av projektets påverkan på fågelfaunan kommer göras i samband med upprättande av kommande MKB när inventeringarna har sammanställts.

I samrådsunderlaget redovisas föreslagna skadeförebyggande åtgärder för de naturvärden (både nyckelbiotoper och naturvärden från naturvärdesinventeringen) som inte går att undvika.

Skyddade arter

Länsstyrelsen informerar vidare om att inga kända artrträffar förekommer i direkt eller nära anslutning till utredningskorridorerna.

Påverkan på eventuella fridlysta arter samt på arter som omfattas av artskyddsförordningen bör beskrivas detaljerat i kommande MKB.

Ellevios bemötande

I samrådsunderlaget står att vid detaljprojektering kommer undersökas om möjligt att undvika att anlägga ledningsgatan intill äldre tallar som agerar värd till mottagssvamp. Den arten är den enda som bedöms kunna påverkas.

Friluftsliv

Länsstyrelsen önskar att MKB:n bör beskriva påverkan på grön infrastruktur och friluftsliv,

Ellevios bemötande

Påverkan på friluftslivet beskrivs i samrådsunderlaget. Ellevio hade önskat projektspecifika synpunkter på om föreslagna skyddsåtgärder är tillräckliga eller inte.

Påverkan på grön infrastruktur kan beskrivas i MKB:n om länsstyrelsen önskar det.

Vattenmiljö

Länsstyrelsen uppger vidare om att innan arbete i vattendrag ska genomföras måste flodpärlmusslor inventeras på lokalen. Om musslor påträffas ska de flyttas uppströms arbetets plats. Det är då också nödvändigt att minimera grumlighet som kan uppstå vid grävningsarbetet. Påträffas flodpärlmusslor vid lokalen så ska Länsstyrelsen informeras.

Ellevios bemötande

Som beskrivs i samrådsunderlaget kommer inget arbete genomföras i vattendrag.

Miljö kvalitetsnormer

I den kommande processen ser Länsstyrelsen fram emot att ta del av hur de föreslagna skyddsåtgärderna säkerställs så att fastställda MKN i vatten och luft och berörda miljömål nås.

Ellevios bemötande

Påverkan på miljö kvalitetsnormer för korsande vattenförekomster beskrivs i samrådsunderlaget. Ellevio hade önskat projektspecifika synpunkter på om föreslagna skyddsåtgärder är tillräckliga eller inte.

Påverkan på luftkvalitet tas inte upp i kraftlednings-MKBer då utsläppen vid anläggning av en ledning samt framtida underhåll av ledningen kommer vara så små att de inte har någon

påverkan i stort. Utsläppen är i storleksordningen av vanlig fordonstrafik och pågår under kort tid. Utsläppen antas därmed inte medföra att någon miljökvalitetsnorm för luftkvalitet överskrids.

Ledningens påverkan på berörda miljömål kommer tas upp i MKB:n. Ledningen har en positiv påverkan på uppfyllelsen av uppställda klimatmål i och med att ledningen är en förutsättning för elektrifieringen i regionen.

Invasiva arter

Länsstyrelsen lyfter att invasiva främmande arter såsom jätteloka och jättebalsamin kan växa inom området för markarbetet. Sökanden kommer därför att ha ett stort ansvar för att minimera spridning av invasiva arter. En inventering av invasiva arter bör därför utföras innan exploatering. Jordmassor från områden med invasiva arter kan endast användas på plats. Måste sådana massor flyttas så ska de omhändertas på korrekt sätt. Ska invasiva växter röjas måste man se till att växtmaterialet bränns och inte komposteras

Ellevios bemötande

Åtgärder kommer att vidtas så att invasiva arter inte sprids, detta beskrivs närmare i kommande MKB.

Övrigt

- Samrådsunderlaget innehåller överstrukna stycken på sida 28, vilket behöver justeras.
- Figur 14 på sida 30 ska föreställa Fuskjörbäcken. Bilden är identisk med en bild föreställande Krokbacken i Samrådshandlingarna för nätkoncession Njutånger-Mekrossla, diarienummer 4731-2023 (Figur 11, sida 25), vilket behöver justeras så att rätt bild finns i handlingarna.

Ellevios bemötande

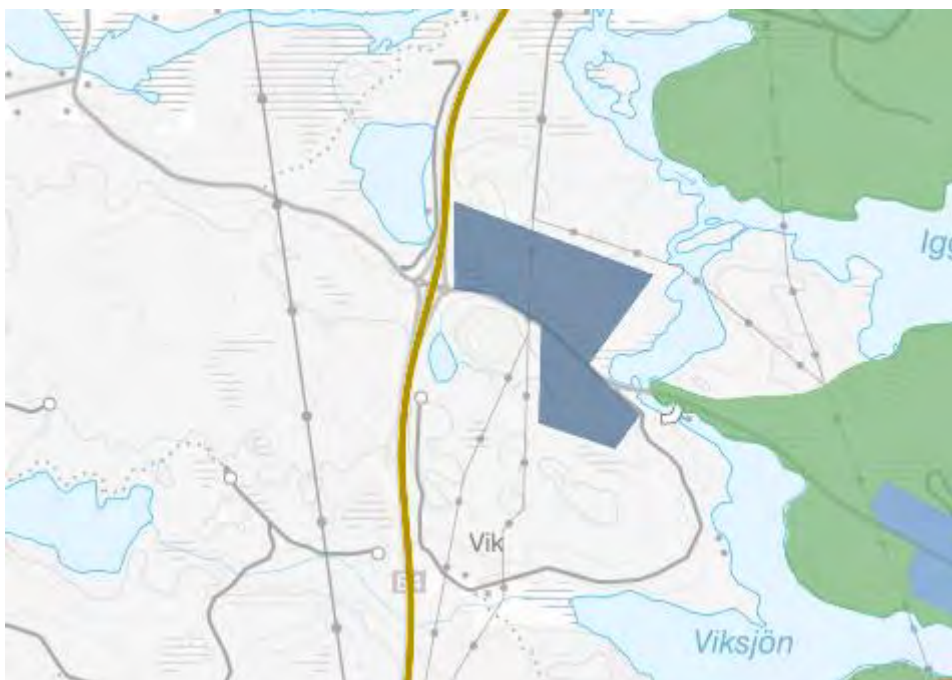
Ellevio justerar bilder och text så det blir korrekt.

3.2 Hudiksvalls kommun

Kommunen påtalar att de har antagit en ny översiktsplan under 2022 och öster om infarten till Iggesund, dvs området E4/väg 669 har kommunen pekat ut ett område för verksamheter, industri och logistik, se kartan nedan (mörkblått område i kartans mitt). För närvarande pågår inte någon planering, detaljplanläggning eller liknande för detta område men Hudiksvalls kommun anser att det är en viktig upplysning för att möjliggöra att hänsyn så långt möjligt kan tas till detta i den fortsatta planeringen av en ny kraftledning.

Utifrån befintlig kunskap om naturvärden och närhet till boende i området bedömer kommunen att de båda alternativen har små skillnader. Ytterligare naturinventeringar under 2023 kommer att ske vilket kan klargöra om något av alternativen är att föredra. I området finns redan ett större antal kraftledningsgator och i området bedrivs ett aktivt skogsbruk.

Påverkan för närboende i Vik blir något mindre om alternativ 2 väljs. Även om alternativen utifrån hälsoskyddsaspekter inte bedöms skilja sig åt nämnvärt är kommunens grundinställning att avstånd till boende är en viktig faktor att beakta i den fortsatta processen

Ellevios bemötande

Ellevio noterar kommunens synpunkter. Kommunens planer på industri och logistikområde berör föreslagna ledningssträckor norr om väg 669 närmare Betberg. Då planerade ledningar planeras parallellt med befintliga innebär det minsta möjliga påverkan på kommunens planer.

3.3 Övriga myndigheter och statliga verk

3.3.1 Försvarsmakten

Försvarsmakten har inga synpunkter på sträckningarna.

3.3.2 Elsäkerhetsverket

Elsäkerhetsverket har inga synpunkter på sträckningarna.

3.3.3 Skogsstyrelsen

Skogsstyrelsen har inga synpunkter på projektet, men upplyser om vad som gäller om åtgärder berör biotopskydd bildat av Skogsstyrelsen. Om sträckningen berör naturvårdsavtal/nyckelbiotoper/höga naturvärden bör påverkan på miljövärden minimeras så mycket som möjligt.

Ellevios bemötande

I detta projekt kommer inget biotopskyddat område att beröras. För nyckelbiotoper som eventuellt berörs kommer påverkan att minimeras, vilket beskrivs i samrådsunderlaget.

3.3.4 SGU

SGU avstår från att yttra sig specifikt för dessa sträckningar utan lämnar endast generell information om SGU:s karttjänst, SGU:s checklista för infrastrukturprojekt etc.

Ellevios bemötande

Ellevio kommer att ta SGU:s generella information i beaktande i det fortsatta arbetet för det som är aktuellt i detta projekt.

3.3.5 Trafikverket

Väg

Nyanläggningar av luftledning tillåts inte nära vägen av trafiksäkerhetsskäl utan avståndet till närmaste vägbanas ytterkant och närmaste stolpe ska vara åtminstone stolpens höjd. Det är viktigt att nedfallande ledningar inte utgör en risk för dem som färdas på vägen.

Trafikverket anser att antalet korsningar med vägen ska begränsas och att korsande ledningar ska placeras vinkelrät mot vägens längdriktning.

Enligt 44 § väglagen får det inte dras ledningar inom ett vägområde utan Trafikverkets tillstånd. Ansökan kan göras på www.trafikverket.se. Mer information finns i publikation 2017:227, Ledningsarbeten inom det statliga vägområdet som finns på Trafikverkets hemsida.

När det gäller upprättande av anläggningar intill väg såsom transformatorstationer rekommenderas det byggnadsfria avståndet som generellt är 12 meter. Trafikverket hävdar vägområdet och säkerhetsavståndet. Vägområdet är den mark som tas i anspråk för väganordningar och anges generellt som väg till krönet på bakslänten av diket samt ytterligare en kantremsa om 0,5 meter vid åkermark respektive 2 meter vid skog. Säkerhetsavståndet är det område utanför körbanan som ska vara fritt från fysiska hinder i form av fasta och oeftergivliga föremål. Säkerhetsavståndet bestäms av vägens utformning och tillåten hastighet, exempelvis ska säkerhetsavståndet vara 10 meter från väggkant då hastigheten är 100km/h och 9 meter från väggkant då hastigheten är 90km/h.

Kontakt skall även tas med berörda vägföreningar om enskilda vägar berör

Ellevios bemötande

Relevanta tillstånd kommer att sökas under detaljprojekteringen. Vid korsning av vägar och Trafikverkets övriga anläggningar strävar Ellevio alltid efter vinkelräta korsningar. Dock finns undantag där så inte är möjligt. En vidare dialog kommer föras med Trafikverket om dess riktlinjer om säkerhetsavstånd mellan stolpar och väg.

Luftfart

LFV ska kontaktas för lokaliseringsprövning för kraftledningsstolpar högre än 20 meter. Uppförande av byggnader eller andra föremål högre än 20 meter kan komma att påverka luftfarten varför en lokaliseringsbedömning ska göras av LFV

Ellevios bemötande

LFV kommer att kontaktas vid uppförande av stolpar högre än 20 meter. LFV har också givits möjlighet att yttra sig i samrådet.

3.3.6 Svenska kraftnät (Svk)

Så länge Svenska kraftnäts (Svk) rekommendationer beaktas och planering och projektering sker i samarbete med Svenska kraftnät, har de inga invändningar mot anläggning av aktuell ledning.

Svk informerar vidare att berörd fastighet belastas med ledningsrätt till förmån för Svenska kraftnäts 220 kV-ledning RL8 S7. Ledningen har betydelse för rikets elförsörjning, det är därför viktigt att Svenska kraftnäts ledningsrätt respekteras. Vi vill också uppmärksamma om att överenskommelse med fastighetsägare ska göras utöver denna förfrågan.

Svenska kraftnät har även projekt i området och vi vill därför ha en fortsatt dialog.

En anmälan ska göras vid förändringar inom 500 meter från våra anläggningar. Detta gäller exempelvis korsning av Svenska kraftnäts ledning eller parallellgående ledning, Anmälan görs via Svenska kraftnäts webbplats. Länk till webbformulär: Anmäl ändring i kringliggande anläggning | Svenska kraftnät (svk.se)

Då denna kraftledning kan innebära korsning ska kraven i bilagan Allmän information gällande parallellgång/korsning med Svenska kraftnäts transmissionsnäts luftledningar följa. Svk hänvisar till mer allmän information om att deras ledningar finns att tillgå via deras geodataportal samt information om Svk:s framtida planer för transmissionsnätet. Vidare informerar de om att vissa ledningar är anmälningspliktiga enligt elberedskapslagen (1997:288). Det finns även bilagt information om ESA.

Ellevios bemötande

Det kommer bli aktuellt att korsa Svk:s ledning i området. Ellevio har haft och kommer ha fortsatt nära dialog med Svk rörande samordning kring respektives projekt inom NordSyd.

3.3.7 Strålsäkerhetsmyndigheten (SSM)

SSM ser positivt på den redogörelse som presenteras angående gällande forskningsläget för elektromagnetiska fält och hälsorisker, samt att myndigheternas rekommendationer avses att efterföljas. SSM ser också positivt på att magnetfältstäthetsberäkningar har genomförts samt att dessa diskuteras i förhållande till påverkan på närliggande bostäder.

SSM informerar även om magnetfältsexponering:

Det finns en vetenskapligt grundad misstanke om förhöjd risk för barnleukemi för barn som exponeras varaktigt för lågfrekventa magnetfält. Bakgrunden är att epidemiologiska studier observerat en genomsnittlig fördubblad incidens för barnleukemi för grupper som exponerats för 0,4 μ T eller högre i medelvärde jämfört med de som exponerats för 0,1 μ T eller lägre. Det observerade sambandet gäller för barn som har varit exponerade för magnetfält med frekvenserna 50 eller 60 Hz. Sambandet är dock för svagt för att med säkerhet påvisa ett orsakssamband. Det har inte heller gått att finna något robust stöd från djur- eller cellstudier för ett samband. WHO:s cancerforskningsgrupp IARC (International Agency for Research on Cancer) har därför klassat lågfrekventa magnetfält som möjligen cancerframkallande.

Ellevios bemötande

Ellevio noterar SSM:s yttrande och information. Avstånd från planerade ledningar till närmsta bostäder innebär att det inte finns något förhöjt magnetfältsvärde av betydelse.

3.4 Organisationer

3.4.1 LFV (Luftfartsverket)

LFV har inga synpunkter på aktuella sträckningar. LFV förbehåller sig rätten att revidera yttrandet vid ny prövning om regelverk gällande störningar på CNS-utrustning förändras, eller om ny CNS-utrustning etableras i hindrets närhet.

3.4.2 LRF

LRF har valt att lämna in ett mycket långt yttrande med fördjupad argumentation och källhänvisningar till punkterna 1-4 nedan. Nedan sammanfattas deras yttrande.

1. Ledningen bör byggas i markförlagt utförande i befintlig ledningsgata då det är en fördel för boende, byggande, brukande av skogsmark och jordbruksmark och det minskar risken för bränder. Det är även säkrare mot sabotage och har högre driftsäkerhet. För övrigt kan gärna befintlig luftledning på sträckan samtidigt markförläggas i nu befintlig ledningsgata
2. LRF skriver att det är tekniskt möjligt att bygga ledningen i mark/vattenförlagt utförande. De anser att Ellevio med fördel kan använda förfinad och förbättrad markkabelteknik med prefabricerade kabelskarvar för enkelledare HVAC dvs växelspänning. Denna typ går att förprova innan installation - dvs den har lägst felintensitet och högst tolerans mot "dålig installation" vilket ger en hög driftsäkerhet: [KSM_145-300_kV_DS_ENACC_HVACC_DS_EN.pdf \(widen.net\)](#)

Vi vill påpeka att det vi föreslår i 1 och 2 ovan är något som föreslås efter personlig kommunikation med sakkunniga där det med angivna referenser framgår att det är en lösning som har stora fördelar för boende, byggande, brukande av skogsmark och jordbruksmark samt att det minskar risken för bränder. Det minskar också risken för sabotage på ledningen, och innebär även mindre hinder för Försvarmaktens verksamhet.

Då alternativet med markförlagd kabel avvisas utan närmare undersökningar behöver Ellevios utredning kompletteras.

Vi vill här påpeka att 2 kap. 3 § miljöbalken anger att bästa möjliga teknik ska väljas som orsakar minsta möjliga skada och intrång på miljön och andra motstående intressen med avseende på jordbruks- och skogsbruksproduktion, störning för närboende, miljö och övrig samhällsekonomi.

3. Det är små skillnader i anläggningskostnader för en luftledning jämfört med en markförlagd ledning.

Med ovan redovisade synpunkter och med av stöd av Miljöbalken och riksdagsbesluten om nationella livsmedels- och skogsstrategier begär vi att Ellevio genomför och redovisar en projektering av ett mark/vattenförlagt alternativ enligt A) - D) nedan

A) Vad är gräv- och förläggingskostnaden för markförlagd kabel i det nu aktuella projektet?

B) Utgå ifrån att en markförlagd ledning utnyttjar befintliga luftledningsgator enligt vårt förslag ovan.

C) Redovisa detaljerade kostnadsunderlag i form av faktiska offerter från leverantörer av kraftutrustningar och en utredd och specificerad merkostnad för förläggning av markkabel på den aktuella sträckan baserad på inkomna offerter.

D) Redovisning av kostnaden för de externa effekterna (se nedan) av en markförlagd och en luftburen kraftledning.

Det är först när det finns svar på ovan angivna frågor som bästa möjliga teknikalternativ kan värderas utifrån ett sammanhållet informationsunderlag. Att basera kostnader på interna ”uppskattningar” och ej aktuella offerter är ingen seriös jämförelse.

4. Vi anser att Ellevio behöver ta bättre hänsyn till de intrångseffekter som uppstår av en luftledning för byggnation och försämringen av landskapets estetik, vilket sänker berörda fastigheters marknadsvärde utan att kompenseras.

En kraftledning innebär både ett visuellt och ett elektromagnetiskt intrång på fastigheter som ligger i närheten av kraftledningen. Det blir tex omöjligt att nyttja mark under och nära en kraftledning till byggnation. De sammanlagda effekterna av visuell störning och elektromagnetiska fält ger en betydande nedsättning av marknadsvärdet på fastigheter och bostäder som ligger nära intill en högspänningsledning. Expropriationslagens grundprincip vilar på att fastighetsägaren ska hållas skadeslös för minskningen av fastighetens marknadsvärde vid markintrång. Vi vill därför påminna om att denna grundprincip bör gälla i kommande förhandlingar med fastighetsägare

Ellevios bemötande

LRF är generellt motståndare till ledningar i luft. Vattenfall har nyligen hanterat och bemött ett stort motstånd till planerad luftledning som ska möjliggöra SSAB:s elektrifiering i Oxelösund. Mark- och miljödomstolen avslag överklagandena i ärendet 2023-10-12 (Mål nr M 7436-22). Domstolen bedömde att med hänsyn till rådande rättspraxis, vad som framkommit om de tekniska riskerna med markkabel och efter en rimlighetsavvägning enligt 2 kap. 7 § miljöbalken bedömer domstolen därför att det sökta luftledningsalternativet är förenligt med bestämmelsen om bästa möjliga teknik i 2 kap. 3 § miljöbalken.

Motiveringen till Ellevios teknikval kommer att fördjupas i MKB:n.

Intrångsersättningen följer Expropriationslagens grundprinciper.

3.4.3 Pilgrimsleden

Representant för Pilgrimsleden konstaterar att ledningen Mekrossla-Betberg korsar Stråsjöleden. De skriver vidare att eventuell påverkan på leden bör vara enkel att återställa.

Ellevios bemötande

Stolplaceringar kommer att anpassas till Pilgrimsleden för att minimera påverkan där korsning sker. Ledens skick kommer återställas till nuvarande skick efter färdigställd byggnation.

3.5 Företag

3.5.1 Vattenfall

Vattenfall har inga ledningar inom rubricerat område och har därmed inga synpunkter.

3.6 Berörda fastighetsägare

Inga inkomna synpunkter.

3.7 Närboende och allmänhet

Inga inkomna synpunkter.

2024-05-02

2024-103061-0001